

Boek Constantijns visioen

Wanneer bekeerde Constantijn de Grote zich tot het christendom? In ieder geval niet in de nacht voor de Slag bij de Milvische brug op 28 oktober 312. Hij zou toen in een droom hebben gezien dat de God van de christenen hem aan de overwinning zou helpen. Daarom liet hij zijn soldaten een christelijk teken op hun schilden aanbrengen, zo gaat het verhaal. Maar dat verhaal klopt niet.

Jona Lendering en Vincent Hunink tonen aan dat het net zo goed een teken ter ere van de zonnegod Apollo had kunnen zijn. De bekering van Constantijn kwam niet van de ene op de andere dag tot stand, maar was een jarenlang proces dat misschien nog niet eens begonnen was toen hij de slag bij die brug won.

Evenmin maakte hij het christendom tot staatsgodsdienst. Tot tientallen jaren na zijn dood bleven christendom en de traditionele Romeinse religie naast elkaar bestaan. De kerstening van het rijk was dus een al even geleidelijk proces.

De auteurs maken dus korte metten met het beeld dat een plotselinge bekering van de keizer een eind maakte aan de vervolging van de christenen en dat de Romeinen ver-

volgens in een klap werden bekeerd. Overigens, die massale vervolging was al door een voorganger van Constantijn beëindigd en was pas enkele jaren daarvoor begonnen.

Dat laatste is een feit, maar dergelijke harde feiten tref je niet aan in het onderzoek naar de verhouding tussen Constantijn en het christendom. De zeldzame gegevens uit die tijd behoeven altijd zorgvuldige interpretatie. Lenderink en Hunink laten zien hoe oudheidkundigen met die gegevens omgaan en hoe ze tot een verantwoord beeld van dat verre verleden komen. Daarbij laten ze zich niet leiden door sympathie voor of afkeer van het christendom. "Een oudheidkundige kan niets met actief goddelijk ingrijpen in de geschiedenis, maar kan als historisch feit accepteren dat Constantijn iets bijzonders heeft gezien", zo schrijven ze.

Wat hij gezien kan hebben en wat de gevolgen waren, doen ze vakkundig uit de doeken. Bang om woorden als 'waarschijnlijk' te noemen zijn ze niet. Een voorbeeldig boek dat laat zien wat de beperkin-

gen, maar vooral ook de mogelijkheden van de studie van de Oudheid zijn. En dat ook een realistisch beeld geeft van de manier waarop het christendom de dominante religie in het Romeinse Rijk werd. (Jan Brouwers)

Jona Lendering & Vincent Hunink, Het visioen van Constantijn. Een gebeurtenis die de wereld veranderde. Uitg. Omniboek, 196 pp., pb., € 17,50, ISBN 978 9401 9130 96